

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
КОНСТИТУЦИОНЕН СЪД

РЕШЕНИЕ № 2

София, 30 януари 2018 г.

Конституционният съд в състав: Борис Велчев –председател, членове: Стефка Стоева, Румен Ненков, Кети Маркова, Георги Ангелов, Анастас Анастасов, Гроздан Илиев, Мариана Карагъзова-Финкова, Константин Пенчев, Филип Димитров, Таня Райковска, при участието на секретар-протоколита Милена Петрова разгледа в закрито заседание на 30 януари 2018 г. конституционно дело № 8/2017 г., докладвано от съдията Константин Пенчев.

Производството е образувано по искане от 62-ма народни представители от 44-то Народно събрание за установяване на противоконституционност на парламентарния акт от 4.10.2017 г. на неприемане на проекта на решение за прекратяване на пълномощията на народния представител Делян Александров Добрев.

Твърди се в искането, че решението противоречи на принципа на правовата държава по чл.4, ал.1 и 2 от Конституцията, тъй като нарушавайки правото на народния представител да подаде оставка, създава правна несигурност и правна нестабилност. Освен това с атакувания акт на Народното събрание се нарушава правото на народния представител на избор на професия и място на работа и той бива принуден да полага труд,

който не желае да полага - нарушения на чл.48, ал.3 и 4 от основния закон. Поддържа се още, че е нарушен принципът на свободния мандат, прогласен в разпоредбата на чл.67, ал.1 и 2 от Конституцията. Сочи се, че в нарушение на чл.72, ал.1, т.1 и ал.2 от основния закон Народното събрание не е прекратило пълномощията на народния представител, макар той да е подал оставка.

С определение от 12 декември 2017 г. Конституционният съд е допуснал за разглеждане по същество искането, като е конституирал като заинтересувани институции и лица Народното събрание и народния представител Делян Добрев. На основание чл.20а, ал.3 от Правилника за организацията на дейността на Конституционния съд са поканени да дадат правно мнение по предмета на делото проф. д-р Васил Мръчков, проф. д-р Георги Близнашки, проф. д-р Снежана Начева и проф. д-р Пенчо Пенев.

Конституираните страни не са представили становища по искането. Постъпило е писмо от Народното събрание изх.№ 750-06-57 от 22.12.2017 г. с приложени към него заверени копия на подадената оставка от народния представител Делян Добрев от 3.10.2017 г. и на заявление за оттегляне на оставката от 22.12.2017 г.

Постъпило е правно мнение от проф. д-р Васил Мръчков, в което се приема, че искането за установяване на противоконституционност на решението на Народното събрание от 4.10.2017 г. е основателно. Сочи се, че подаването на оставка от народния представител е субективно преобразуващо право, което „води до едностранна промяна в смисъл на прекратяването на конституционното правоотношение на н. п. Д.Д. и до предсрочното прекратяване на неговия мандат като народен представител.“. Народното събрание трябва само да констатира наличието на този правопогасяващ факт и да прекрати с решение пълномощията на народния представител. С решението за отхвърляне на оставката парламентът е погазил честта и достойнството на подалия оставка,

нарушил е принципа на свободния мандат по чл.67, ал.1, както и разпоредбата на чл.72, ал.1, т.1 от Конституцията. В представеното допълнение към правното мнение проф. д-р В. Мръчков застъпва становище, че оттеглянето на оставката от Делян Добрев е без значение за делото. Оттеглянето е направено след приключване на процедурата, с която подадената на 3 октомври 2017 г. оставка е отхвърлена, поради което не поражда правни последици.

В обратен смисъл е становището на проф. д-р Снежана Начева. В представеното правно мнение се поддържа тезата, че в случая липсва акт на Народното събрание и следователно няма какво да се публикува в Държавен вестник. Като не е приет предложениия проект за решение „с единствено възможния конституционносъобразен диспозитив“ в статуса на подалия оставка народен представител не са настъпили промени. Освен това с оттегляне на оставката от народния представител, отпада предметът на делото и то следва да бъде прекратено на това основание.

За да се произнесе Конституционният съд взе предвид следното:

Производството е по чл.149, ал.1, т.2 от Конституцията за установяване на противоконституционност на решение на Народното събрание.

Със заявление вх.№ 754-00-105 от 3.10.2017 г. народният представител Делян Александров Добрев подава оставка като народен представител в 44-то Народно събрание на основание чл.72, ал.1, т.1 от Конституцията. Заявлението му е обсъдено в пленарно заседание на 4.10.2017 г., видно от стенограмата на петдесет и петото заседание на 44-то Народно събрание. Подадената оставка е докладвана от председателя на събранието и е предложен проект за решение за прекратяване на пълномощията на подалия заявлението, като заключителен акт на процедурата по чл.72, ал.2 от Конституцията. Вносителят на оставката в пленарно заседание изрично потвърждава изразената воля за предсрочно

прекротяване на пълномощията. При проведените дебати надделява становището, че подалият оставка е високо компетентен и морален политик, и прекротяването на пълномощията му би било загуба за парламентарната група, чийто член е, както и за целия парламент, и затова не трябва да се „позволи“ да напусне парламента, и следва да се гласува „против“ подадената оставка. При проведените гласуване и прегласуване проектът за решение за прекротяване на пълномощията на Делян Добрев като народен представител не е приет.

Процедурата за предсрочно прекротяване на пълномощията на народен представител на основание чл.72, ал.1, т.1 от Конституцията започва с подаване на оставка от народния представител. Оставката има за свой адресат Народното събрание, което е единственият компетентен орган да се произнесе с решение на основание на подадената оставка - чл.72, ал.2 от Конституцията.

В случая Народното събрание, след проведено гласуване, не приема проекта за решение за прекротяване пълномощията на подалия оставка народен представител. Този отказ е акт на властническа воля с правни последици. Отказът подлежи на контрол за конституционност от Конституционния съд на основание чл.149, ал.1, т.2 от Конституцията /в този смисъл и т.6 от Тълкувателно решение № 14 от 18 декември 2013 г. по к. д. № 17 от 2013 г./.

Необнародването на резултата от проведеното гласуване не е пречка за произнасяне по съществото на искането.

Оспорвания отказ, както всички актове на Народното събрание, подлежи на обнародване в „Държавен вестник“ не по-късно от 15 дни след приемането му – чл.88, ал.2 и 3 от Конституцията. Въпреки, че в определението по допускане на искането, съдът обърна внимание, че конституционният срок за обнародване на отказа е изтекъл, то и досега председателят на Народното събрание не е изпълнил задължението си по

чл.77, ал.1, т.5 от основния закон да го обнародва. Конституционният съд поддържа изразеното в определението по допускане на искането становище, че неспазването на предвидената в Конституцията процедура по издаването на един акт от органа, който го е издал, не може да е пречка за контрол на този акт по реда на чл.149, ал.1, т. 2 от Конституцията.

В чл.72, ал.1 от Конституцията са изброени четири основания за предсрочно прекратяване пълномощията на народния представител: подаване на оставка, влизане в сила на присъда, с която е наложено наказание лишаване от свобода за умишлено престъпление, или когато изпълнението на наказанието лишаване от свобода не е отложено, установяване на неизбираемост или несъвместимост и смърт. Наличието на първите две основания се установява с решение на Народното събрание, а наличието на третата хипотеза - с решение на Конституционния съд. Производството по чл.72, ал.2 пред Народното събрание има за цел установяване наличието на подадена оставка или влязла в сила присъда. При наличие на някое от двете основания пълномощията на народния представител се прекратяват от деня на постановяване на решението за това. Както е посочено и в мотивите на Тълкувателно решение № 14 от 18.12.2013 г. по к. д. № 17 от 2013 г., при подаването на оставка следва да се установи, „че народният представител по своя воля е изявил ясно желание неговият мандат да бъде прекратен“, като мотивите за оставката са без значение.

Когато Народното събрание установи, че оставката е действителна, то е задължено да прекрати пълномощията на народния представител. При такава оставка е налице възлагане за прекратяване на пълномощията на народния представител, предписано в чл. 72, ал. 2 от Конституцията.

В адресираната до Народното събрание оставка, народният представител Делян Добрев изразява категоричната си воля за предсрочно прекратяване на пълномощията му, която воля препотвърждава и в

пленарно заседание на 4 октомври 2017 г. Ето защо последвалият отказ на Народното събрание да приеме оставката на Делян Добрев по съображения за целесъобразност - неговите качества и ползата от неговата работа като народен представител, е в несъответствие с чл.72 от Конституцията. Обвързването на правните последици на оставката с наличието на други обстоятелства, които могат да бъдат различни във всеки конкретен случай, води до въвеждане на нови и неясни основания за предсрочно прекратяване или непрекратяване на пълномощията на народния представител. Това разбиране противоречи на правилото, че предсрочното прекратяване на пълномощията на народен представител, като изключение в развитието на правоотношението на политическо представителство, може да се осъществи само на изрично посочени в Конституцията основания. /Тълкувателно решение № 14 от 18. 12. 2013 г. по к. д. № 17 от 2013 г./.

Упражняването на функциите на народния представител може да е пълноценно и в интерес на обществото само, ако те се изпълняват с необходимата добросъвестност и желание. Поради това принудителното продължаване на правоотношението на политическо представителство, въпреки волята на народния представител то да бъде предсрочно прекратено, противоречи на естеството на това представителство.

Отказът за предсрочно прекратяване на пълномощията, въпреки изричното желание на депутата за това, нарушава и правото на свободна воля /чл.6, ал.1 от Конституцията/, както и правото на свободен избор на професия и място на работа /чл.48, ал.3 от Конституцията/.

С оглед изложеното, Конституционният съд приема, че отказът на Народното събрание от 4 октомври 2017 г., да прекрати предсрочно пълномощията на народния представител Делян Александров Добрев е постановен в нарушение на чл.72, ал.1, т.1, във връзка с ал. 2, предложение първо, чл.6, ал.1, предложение първо и чл.48, ал.3 от Конституцията и

следва да бъде обявен за противоконституционен.

Съдът намира, че представеният по делото препис от заявление за оттегляне оставката от народния представител Делян Добрев от 22 декември 2017 г. е без значение за изхода на настоящето производство. Предмет на делото е отказът на Народното събрание от 4.10.2017 г..

Народното събрание, а не Конституционният съд е овластеният от Конституцията орган да се произнесе по прекратяване пълномощията на народен представител на основание на подадена оставка. Затова настоящото решение, освен че поначало не може да има ретроактивно действие, не решава и въпроса за статуса на Делян Добрев като народен представител. Парламентарната процедура по приемане на оставка е установена в интерес на подалия я народен представител, поради което продължаването ѝ е обвързано с неговата последна свободно изразена воля.

С оглед изложеното съдът

Р Е Ш И:

ОБЯВЯВА за противоконституционен отказа на Народното събрание от 4 октомври 2017 г. да прекрати предсрочно пълномощията на народния представител Делян Александров Добрев на основание подадена оставка от 3 октомври 2017 г..

Съдиите Гроздан Илиев, Кети Маркова, Анастас Анастасов и Филип Димитров са подписали решението с особени мнения.

Председател:

Борис Велчев